

Krótkie doniesienie – Short communication

Tupiocoris rhododendri (Dolling, 1972) (Hemiptera: Heteroptera: Miridae) w Polsce

TOMASZ RUTKOWSKI , GRZEGORZ GIERLASIŃSKI*

Zbiory Przyrodnicze, Wydział Biologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
ul. Uniwersytetu Poznańskiego 6, 61-614 Poznań

*autor do korespondencji: ggierlas@gmail.com

Abstract. [*Tupiocoris rhododendri* (Dolling, 1972) (Hemiptera: Heteroptera: Miridae) in Poland]. The note presents the first finding of an alien true bug species *Tupiocoris rhododendri* in Poland. This species is strictly associated with shrubs from the genus *Rhododendron* (Ericaceae), commonly cultivated in gardens as ornamental plants due to their brightly coloured flowers. Short description of determination features is given. We also hypothesize *T. rhododendri* may form stable populations in Poland as it took place in other European countries where it was detected. Additional information about biology and distribution of this species in Europe are also provided.

Key words: true bugs, Dicyphini, faunistics, distribution, new record, alien species, Poland.

Podrodzina Bryocorinae jest w Polsce reprezentowana przez kilkanaście gatunków należących do pięciu rodzajów, które z kolei zgrupowane są w dwóch wyraźnie odrębnych plemionach: Bryocorini oraz Dicyphini. Należą tu pluskwiki drobne, o delikatnej budowie ciała, związane bionomicznie w większości z roślinami zielnymi (Gorczyca i Herczek 2008).

Przedstawiciele Dicyphini to owady o smukłej i delikatnej budowie ciała i często prześwitujących skrzydłach z dwoma komórkami na membranie. Obrączka apikalna przedplecza u tych pluskwiaków jest obecna, a poduszeczki przedplecza są zwykle wyraźnie zaznaczone. Wśród przedstawicieli tego plemienia spotkać można gatunki zarówno fitofagiczne, jak i zoofagiczne, a niektóre z nich odżywiają się pokarmem mieszanym. Do tej pory w Polsce potwierdzono występowanie 11 gatunków z tego plemienia (Gorczyca i Herczek 2008).

Tupiocoris rhododendri (Dolling, 1972) jest gatunkiem nearktycznym, pochodzącym z USA, zawleczonym w 1971 roku na Wyspy Brytyjskie i stamtąd opisanym pod nazwą *Dicyphus rhododendri* (Dolling, 1972). W ciągu kolejnych kilkadziesiąt lat został stwierdzony kolejno w Holandii (Aukema i in. 2005), Niemczech (Harmuth 2004; Schrameyer 2004), Belgii (Aukema i in. 2007), Danii (Aukema i in. 2013), Czechach (Kment i in. 2013) oraz Szwajcarii (Frey i in. 2016).

T. rhododendri jest polifagiem żyjącym na różnych gatunkach rododendronów (w tym również azalii), najczęściej z grupy *Rhododendron ponticum* (Dolling

1972; Henry i Wheeler 1976), gdzie żywi się sokami roślin, mszycami, a także innymi, mniejszymi owadami. Zimuje w stadium jaja, natomiast dorosłe osobniki pojawiają się od czerwca do początku sierpnia (Dolling 1972; Aukema i in. 2005; Hoffmann 2010).

Ze względu na powszechne występowanie rododendronów w ogrodach, uważanych za gatunki obce (CABI 2020), oraz bardzo dużą zdolność do rozprzestrzeniania się, prawdopodobne jest, że *T. rhododendri* będzie utrzymywał stabilne populacje w krajach, w których stwierdzono jego występowanie (Frey i in. 2016).

Przedstawiciele gatunku *T. rhododendri* to owady osiągające do 5 mm długości. Zestaw charakterystycznych cech czyni je pluskwiakiem stosunkowo łatwym do oznaczenia. Biała obrączka apikalna poprzedza ciemne przedplecze, a żółty pierwszy człon czułków silnie kontrastuje z drugim, czarnym członem czułków (ryc. 1, 2). Odnóża u tych owadów są żółte.

Poniżej autorzy prezentują pierwsze w Polsce stanowisko *Tupiocoris rhododendri* (ryc. 3).

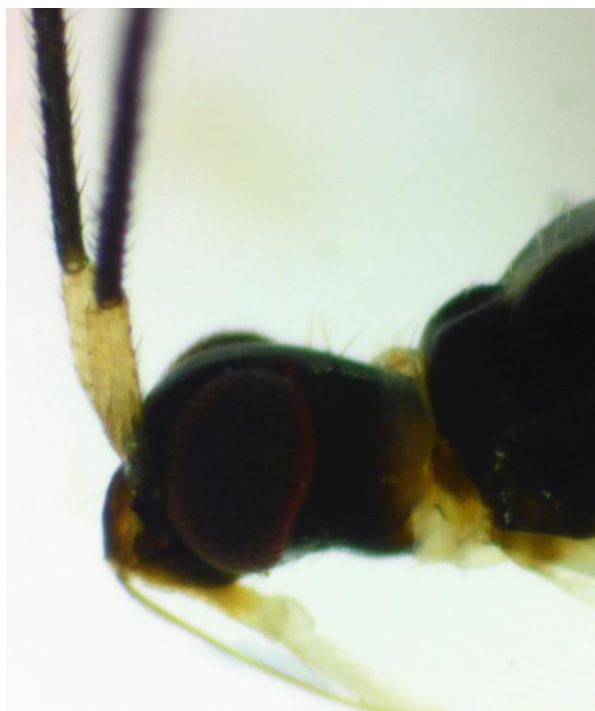
Śląsk Górny: Goczałkowice Zdrój (UTM CA53), 25.06.2020, 1 samiec, 1 samica, strząśnięte z rododendronu w Ogrodach Kapiasa, leg. & det. T. Rutkowski, ver. G. Gierlasiński.

Zebrany materiał po oznaczeniu włączony został do prywatnej kolekcji drugiego autora. W pracy przyjęto granice regionów zoogeograficznych na podstawie Katalogu Fauny Polski [KFP] (Burakowski i in.

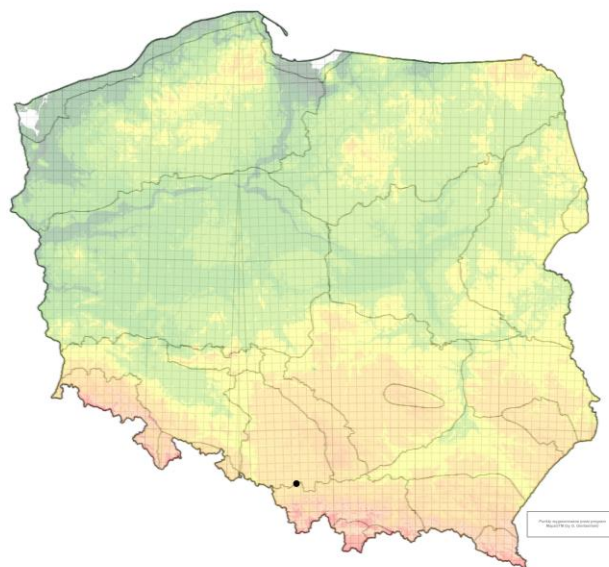
1973) oraz podział fizyczno-geograficzny Polski wg Kondrackiego (2011) [RFG]. Do wygenerowania map użyto niekomercyjnego programu MapaUTM ver. 5.4 (<https://www.heteroptera.us.edu.pl/mapautm.html> autor: G. Gierlasiński).

Ryc. 1. *Tupiocoris rhododendri*: samiec (u dołu) i samica (u góry) odłowione w Goczałkowicach Zdroju (fot. G. Gierlasiński) [**Fig. 1.** *Tupiocoris rhododendri*: male (bottom) and female (at the top) collected in Goczałkowice Zdrój (photo by G. Gierlasiński)].

Ryc. 2. *Tupiocoris rhododendri*: głowa i pierwsze dwa segmenty czułków samca (fot. G. Gierlasiński) [**Fig. 2.** *Tupiocoris rhododendri*: head and first two antennal segment of male (photo by G. Gierlasiński)].

Ryc. 3. *Tupiocoris rhododendri*: pierwsze stanowisko w Polsce [**Fig. 3.** *Tupiocoris rhododendri*: first locality in Poland].

Piśmiennictwo – References

- Aukema B., Bos F., Hermes D., Zeinstra P. 2005. Nieuwe en interessante Nederlandse wantsen II, met een geactualiseerde naamlijst (Hemiptera: Heteroptera). *Nederlandse Faunistische Mededelingen* **23**: 37–76.
- Aukema B., Bruers J.M., Viskens G.M. 2007. Nieuwe en zeldzame Belgische wantsen II (Hemiptera: Heteroptera). *Bulletin van de Koninklijke Belgische Vereniging voor Entomologie* **143**: 83–91.
- Aukema B., Rieger Ch., Rabitsch W. 2013. Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region. VI. Supplement. The Netherlands Entomological Society, Amsterdam, XXIII + 629 ss.
- Burakowski B., Mroczkowski M., Stefańska J. 1973. Chrząszcze Coleoptera. Biegaczowate – Carabidae, część 1. *Katalog fauny Polski* **23(2)**: 1–232.
- CABI 2020. *Rhododendron ponticum* (rhododendron). Invasive Species Compendium. <https://www.cabi.org/isc/datasheet/47272>; dostęp 15.10.2020.
- Dolling W.R. 1972. A new species of *Dicyphus* Fieber (Hem., Miridae) from Southern England. *Entomologists Monthly Magazine* **107**: 244–245.
- Frey D., Zanetta A., Moretti M., Heckmann R. 2016. First records of *Chlamydatus saltitans* (Fallén, 1807) and *Tupiocoris rhododendri* (Dolling, 1972) (Heteroptera, Miridae) and notes on other rare and alien true bugs in Switzerland. *Mitteilungen der Schweizerischen Entomologischen Gesellschaft* **89**: 51–68.
- Gierlasiński G., Tazsakowski A. 2013–2020. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Hemiptera: Heteroptera) Polski. <http://www.heteroptera.us.edu.pl>; dostęp 10.01.2020.
- Gorczyca J., Herczek A. 2008. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różno-skrzydłe – Heteroptera, Zeszyt 6c. Tazznikowate – Miridae. Pod-*

- rodziny: *Bryocorinae*, *Orthotylinae*. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Toruń, 75 ss.
- Harmuth P. 2004. Kurze Mitteilung. P. 5. [w:] Pflanzenschutzdienst Baden-Württemberg (ed.): *Jahresbericht 2004*. Stuttgart.
- Henry T.J., Wheeler Jr. A.G. 1976. *Dicyphus rhododendri* Dolling, first records from North America (Hemiptera: Miridae). *Proceedings of the Entomological Society of Washington* **78**: 108–109.
- Hoffmann H.J. 2010. Zum Vorkommen von *Tupiocoris rhododendri* (Dolling, 1972) (Heteroptera, Miridae) in NRW. *Heteropteron* **33**: 31–32.
- Kment P., Hradil K., Baňář P., Balvín O., Cunev J., Ditrich T., Jindra Z., Roháčová M., Straka M., Sychra J. 2013. New and interesting records of true bugs (Hemiptera: Heteroptera) from the Czech Republic and Slovakia V. *Acta Musei Moraviae, Scientiae Biologicae* **98**: 495–541.
- Kondracki J. 2011. *Geografia regionalna Polski*. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa, 440 ss.
- Schrameyer K. 2004. Foto mit Legende. *Nachrichten aus der Deutschen Gesellschaft für Allgemeine und Angewandte Entomologie* **18**(3): 82.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Otrzymano (received): 23 October 2020
Zaakceptowano (accepted): 18 January 2021